

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban átvételre:
Egy évre 18 h.
Hagyodévre 18 h.
Helyben kézbesítésre:
Egy évre 20 h.
Hagyodévre 18 h.
Külföldi postán átvételre:
Egy évre 24 h.
Hagyodévre 18 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 8.
A szerkesztőség kéziratok viszo-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 277. szám, Nagyvárad, Szombat 1915 december 4.

Románia mellettünk.

Budapest, december 3. (Saját tud.) A „Dayli Miroinele“-nek jelentik Athénből:

A központiak megújították Bukarestben előterjesztésüket, hogy Románia feladva eddigi semlegességét, a központiakhoz csatlakozzék. A kísérletek sikerrel járnak s az antantnak számolnia kell annak a lehetőségével, hogy hamarosan újabb ellenséggel találja magát szemben.

3500 szerbet elfogtunk.

A szerbiai mohamedánok és az albánok csatlakoztak csapatainkhoz.

Budapest, december 3. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Novibazártól nyugatra és délre osztrák-magyar csapatok, amelyekhez sok fegyveres mohamedán csatlakozott, tegnapelőtt és tegnap 3500 szerbet fogtak el. A Mitrovica és Ipek közti határterületen folyó harcokban velünk harcolt számos arnauta (albán). Az emlékünnepeken, amelyet csapataink december 2-án a novibazári szandzsákban és Novibazárban ültek meg, az ottani lakosság lelkesen vett részt.

Visszavert olasz támadások.

San Martinónál megsemmisítettünk egy olasz csapatot. Görzöt újra bombázták.

Budapest, dec. 3. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A tolmeini hídfő és az attól északra a hegyeken lévő hadállásaink ellen az utóbbi napokban irányított újra teljesen megheiusult támadások után tegnap ott esend állott be. Oszlaviánál ma éjjel újra visszautasítottuk az olaszok egy előretörését. Hasonlóképp megheiusultak a Monte San Michele és a hegy északi lejtője ellen irányított támadások. San Martinónál megsemmisítettünk egy olasz osztagot, amely magát homokzsákokkal fedezve közelítette meg állásainkat. Görz különösen heves tűz alatt állt, mely kiválték a város belső részeiben újból jelentékeny károkat okozott. Höfer.

Monasztir kapitulációját aláírták.

Lugano, december 3. A Sciolónak jelentik Monasztirból: Vassics ezredes, a Monasztirt védő szerb csapatok parancsnoka bizottságot nevezett ki Monasztir átadására. A bizottság elnöke Kiamil bég.

A Giornale d'Italia tegnap azt a hírt kapta Athénből, hogy Monasztir kapitulációját a görög konzul, a szerb püspök, a polgármester, a bolgár és a német delegátus már aláírta.

Krivolak kiürítése.

Budapest, december 3. (Saját tud.) Szalonikiből jelentik:

Krivolakot az angolok és franciák kiürítették.

Nagy török győzelem az angolok fölött.

Konstantinápoly, december 3. A törökök az Irak-fronton nagy győzelmet arattak az angolokon, a kik igen nagy veszteségeket szenvedtek. Az angolok veszteségét csupán halottakbn ötezerre becsülik.

„TURUL”

cipőgyár részv.-társ.

Temesvár.

A monarchia legnagyobb cipőgyára

Vezérszerepet töltenek be

A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐK

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár

Nagyvárad,
Kossuth-utca.

Az orosz harctéren nincs esemény.

Budapest, december 3. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Helyenkint tüzerharc és csatározás.

Höf. er.

Amerika még nem akarja a békét.

Budapest, december 3. (Saját tud.) Washingtonból jelentik:

Lausig államtitkár közölte a külügyminiszterium elhatározását, hogy az amerikai békeexpedíciónak nem adnak utólevelet. Elhatározásából következik, hogy az unió kormánya helyteleníti a békeakelét.

Az angol házban ma döntenek a Dardanella harcok felől.

Budapest, dec. 3. (Saját tud.) Londonból jelentik:

A mai koronatanács dönt, hogy a Dardanella akciót folytatják-e vagy abbahagyják.

Görögország minden követelést visszautasított.

Lugano, december 3. A „Corriere della Sera” londoni tudósítója jelenti, hogy athéni hiteles hír szerint a négyesszövetség Görögországgal szemben kudarcot vallott, mert a görög kormány minden követelést visszautasított. Helytelen eljárás, — jegyzi meg a távirat — hogy Denis Cochin olyan rózsásan festi a helyzetet.

Görögország nem vonja vissza csapatait.

Rotterdam, dec. 3. A Times-nek táviratozók november 29 ikéről: A görög kormány az entente második jegyzékére adott válaszában azt felelte, hogy lehetetlen a görög csapatokat az entente-csapatok zónájából visszavonnia, mert egyebütt nem lenne képes élelmezésükről gondoskodni. A görög kormány megjegyezte, hogy a fellegésének megerősítése érdekében szakértői vizsgálat ellen sem idegenkedik.

A bolgárok bekerítik a szerbeket.

Lugano, december 3. A Corriere della Sera-nak jelentik Szalonikiból: A bolgárok megjelentek Kenaliban és előnyomultak a vasútvonal ellen. Ez azt bizonyítja, hogy náluk nem csak Monasztir elfoglalása, hanem a szerb csapatok bekerítése is. A helyett, hogy a várost megszállták volna, előnyomultak a szerb és a francia-angol állások közé, egészen a görög határig. Azután a vasútvonaltól nyugatra fordultak, hogy a szerbek útját elvágják. A szerbek tehát most már csak Resna felé vonulhatnak el, azonban valószínű, hogy a bolgárok már ebben az irányban is utólérték, sőt túlhaladták őket. A szerbek kapitulációja majdnem elkerülhetetlen.

Mille Románia halálát jósolja.

Bukarest, december 3. A kamara megnyitó ülésén történt botrány után Mille, az Adeverul megpofozott szerkesztője lapjában cikket írt. Ebben a következők foglaltatnak: Az első felvonás után fog következni a második, a harmadik. Be kell vallanom, hogy botrány volt a parlamentben, de azért elhárítom magamról a felelősséget. Ennek az országnak a sorsa az, hogy elpusztuljon, meghaljon. De meg kell mutatni ennek az országnak, hogy vannak még férfiak, akik ezt a halált, a szégyenteljes halált megfogadják akadályozni. Holnap valami új jön, holnapután ismét valami új...

Dermesztő hideg van a Balkánon.

Szaloniki, december 3. A Havas ügynökség jelenti: November 29 én este a szerbek még mindig tartották a Csarna folyó vonalát, Monasztirtól néhány kilométerre kelet felé, azonban a bolgárok erősen szorongatták őket. Az angol francia fronton nincs változás, csak a tűzérési harc tart tovább Valandóv környékén. A francia Csarna-fronton a hideg dermesztő, a hőmérő tegnap a fagypontra alatti tizenöt Celsius fokot mutatott.

A legfontosabb hír a Balkánról.

Berlin, december 3. A berlini balkáni diplomácia egy tagja mondotta a Lokalanzeiger munkatársának: Véleményem szerint az utóbbi napoknak az a legfontosabb híre, hogy a románok aknákkal elzárták a Dunát. El lehet mondani most már, hogy Románia ezzel semlegességét a Rooher de bronee ra helyezte.

Az angolok összes vesztesége

London, december 3. A Reuter ügynökség jelenti: November 9 ig a brit hadsereg összes vesztesége a következő számokat tünteti fel: A francia határon elesett, illetőleg betegségben, vagy megsebesülés következtében meghalt 4620 tiszt és 69,272 katona, megsebesült 9754 tiszt, 240 283 katona. Eltűnt 1583 tiszt, 54,446 katona.

A földközi tengeri harcokban elesett és meghalt tisztek száma 1504, a legénységé 21,531. Megsebesült 2866 tiszt és 70,148 katona. Eltűnt 350 tiszt és 10,211 katona.

A többi hadszíntéren elesett és meghalt 227 tiszt, 2052 katona, megsebesült 337 tiszt és 5587 katona. Eltűnt 76 tiszt és 3223 katona.

A hajóhadban elesett és meghalt tisztek száma 589, a legénységé 9928. Megsebesült 161 tiszt és 1120 katona. Eltűnt 52 tiszt és 810 katona. Összesen 510,230 ember.

Bolgár hivatalos jelentés.

Szofia, dec. 3. (Magyar Távirati Iroda.) A bolgár vezérkar a Nis elestől (november 5) Pristina elestől (november 23.) lefolyt hadműveletekről részletes jelentést adott ki.

A jelentés elmondja, hogy Nis eleste után a szerbek miként igyekeznek ellentámadásokkal különösen Leskovástól északra betörni a bolgárok frontját és hogy miként akadályozták ezt meg a bolgárok. Az áttörés sehohsem sikerült és a szerbek célja, hogy Üszküb és Kumanovo felé utat nyissanak maguknak és hátbatámadhassák a Krivolák—Graesko—Prilep vonalon a franciák ellen harcoló bolgárokat, meghiúsult. A bolgárok visszanyomták a szerbeket, bekerítették jobb szárnyukat és teljes visszavonulásra kényszerítették. A szerbek jobbszárnyának legnagyobb része elveszett.

A szerbek ezután Leskovástól délre kíséreltek meg ellenállást, majd lépésről lépésre hátraszorítva, egymásután voltak kénytelenek az egyes helységeket védelmezni. Legtöbb helyütt szuronyharcokra került a sor, amelyek éjjel-nappal rendkívül elkésredettséggel folytak.

A szerbek ellenállása sehoh sem bizonyult tartósnak és minden újabb és újabb igyekezetük, hogy valamilyen részen áttörjék a bolgárok frontját, meghiúsult.

November tiztől huszonegyig tartott ez a küzdelem, amelynek folyamán sikerült a szerb hadsereg főellenállását végleg letörni. A szerb hadsereg, amelyet Péter király és a trónörökös vezetett, teljesen letörve Albánia felé vonul vissza és a bolgárok is már albán földön folytatják a szerb hadsereg roncsainak üldözését.

A november tiztől huszonegyig felyt hadműveletek tulajdonképpen egyetlen összefüggő, ériási esata volt, amelyben több mint huszonezzer foglyot és negyvenkét ágyut zsákmányoltak a bolgárok.

A franciák rettenetes támadástól félnek tavasszal.

Berlin, dec. 3. A Temps nyugtalanokd Görögország magatartása miatt és újból követeli, hogy a szalonikii akciót azonnal hagyják félbe, mert Franciaországnak nem szabad katonáinak drága vérét hasztalanul elpocsékolni. Németország a nyugati határon a tavasszal rettenetes offenzívát fog indítani és ezért Joffrének nem szabad az erejét szétforgácsolni és tartalékjait más célra igénybe venni.

Az angolok sajtójukat okolják veszteségeikért.

London, dec. 3. A Times vezéreikkben így ír: Joha Simon a kormány diplomáciai hibáit a sajtót szeretné felelőssé tenni. Ha a miniszterek a németeket annak az energiának, a melylyel a Timest támadják, a felével kívánják támadni, úgy a győzelemhez már sokkal közelebb volnának.

A Daily Mail vezércikkében a következőket írja: Azt állítja Simon, hogy az a térkép, amelyet mi közzétettünk, helytelennek bizonyult? Nem tudja e az egész világ, hogy a németek Konstantinápoly felé szabadá tették az utat? Simon azt mondja, hogy ezek a közlések bátorítják az ellenséget és lesújtólag hatnak a semlegesekre. De hisz az ellenség igen jól ismeri saját helyzetét és a semlegeseket ellátja a német főhadiszállás jelentéseivel, amelyeknek pontosságát általában nem vonják kétségbe a brit katonai hatóságok.

A kormánynak ellenpropagandát kellene üznie a németekkel szemben a semleges országokba. A lap azzal a kijelentéssel végzi, hogy folytatni fogja tovább is a háboru energikus vitelének hangoztatását és követelni fogja, hogy szűnjék meg vgre a kormány politikájának össze-visszasága.

Előtt francia repülőgép.

Berlin, december 3. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Két ellenséges monitor batástalanul lőtte Westende vidékét. Lombardzydétől délre (Nieuport mellett) megleptünk egy francia előőrsöt, néhány fogoly jutott kezünkre. A harci tevékenység egyébként semmi változást sem mutat az előző napokhoz képest.

A Royetől nyugatra védő ágyunk tüze leszállásra kényszerített egy francia kétfedelű repülőgépet. A benne ülő két tisztet elfogtuk.

Csetepaték az oroszokkal.

Kelleti hadszíntér.

Az arevonai legnagyobb részén jelentős esemény nem történt.

Linsingen tábornok hadseregparancsnokainak rajtaütöttek Podzerewicénél a Strymentén (a kovel-sarini vasútvonalról északra) egy előretolt orosz osztagon és 66 embert elfogtak.

Harcaink a szerbekkel.

Balkán hadszíntér.

A Mitrovicától délnyugatra emelkedő hegységben elsősor ellenséges osztagokkal sikeres harcok folynak, amelyekben tegnap több mint 1200 szerbet elfogtunk (Legfelsőbb hadvezetőség.)

Pártharcok az olasz parlamentben.

Lugano, december 3. Az olasz kamara megnyitó ülésén a szociálisták bejelentették a kérelmetellen ellenzéki harcot. A legalacsonyabb vádakkal illették egymást a pártok, cinikusan beszéltek arról, hogy Szerbián ma már nem lehet segíteni, majd pedig személyes sérelmekkel és szidalmakkal illették egymást. Ide-oda röpködtek a személyes vádak. Nagyon mozgalmas napok és izgalmas viták várhatók. A monarchistáknak az a próbálkozása, hogy a vitát elnyomják, nem sikerült. Rendkívül éles incidensek várhatók; a múlt májusi szép napok úgy látszik, végleg elmúltak.

Venizelosz nem akar fellépni a választáson.

Athén, december 3. A Messenger d'Athenes jelenti: Százötven athéni kereskedő küldöttségként megjelent Venizelosznál és arra kérték, hogy ne vonuljon vissza a választásokban való részvételből. Venizelosz megköszönte az athéni kereskedelem képviselőinek a bizalom jelét. Kijelentette, hogy azért nem kívánja, hogy pártja a választásokon részt vegyen, mert azok a körülmények, amelyek között a választás történni fog, a pártot különös helyzet elé állítják. A választók jelentékeny része mozgósítva is van és így nem élhetnek szavazati jogukkal. Ezért gondolja Venizelosz, hogy a választási harc most felesleges, mert még az esetben, ha többséget tudna is elérni, sem volna abban a helyzetben, hogy programját és céljait valóra válthassa. Azonban — jegyezte meg Venizelosz — még nem határoztuk el véglegesen, hogy részt vessünk-e a választásokon, vagy sem.

Kilencezer waggon fát vásárolt Budapest Bihar megyéből.

Lassankint teljesen tiszta képet nyerünk arról, hogy tulajdonképpen mi is az oka az ideai tűrhetetlen fűszárazságnak. Eddig már megállapítottuk, hogy a fadrágaság részben a munkásihiány, részben a fuvarhiány és jó részben a fakeskedők kapzsiságán alapszik. Most egy újabb alpját találtuk meg a mi fűszárazságunk, illetve fadrágaságunk okának. Ez pedig a szokatlanul nagy fakivitel.

Biharvámegyből eddig is sok fát vittek ki, ami érthető is volt, hiszen a mi vármegyénk az országnak erdőiben egyik leggazdagabb vármegyéje. Ennek dacára vannak a vármegyében helyek, ahol a fűhiány miatt a kerítéseket kezdik tüzelni és ha az is elfogy . . .

— Bizony rákerül a sor a háztetőre is!

Igy világosított fel bennünket tegnap egy a margitai járásból való tekintélyes földbirtokos. Ime Biharvámegyében, ahol erdőrengetegek vannak, a háztetők feltűzelésével védekeznek az emberek a hideg ellen.

A fűhiánynak újabb és fő indító oka a kivitel. Az idén, mikor a munkás- és fuvarhiány oly nagy, hogy a kitermelt, illetve a beszállítható fát akár Biharvámegye egyedül is képes lett volna felhasználni, akkor idegen városok kétszer annyit visznek el tőlünk, mint rendes körülmények között.

Legújabbán Budapest fő- és székváros Biharvámegyből négy fakeskedő cégtől 600, 400, 4000 és ismét 4000 waggon fát, tehát összesen 9000 waggon fát vásárolt. A fát nem egyszerre, hanem megfelelő részletekben tartoznak a kereskedők a fővárosba felezállítani. A tekintélyes szállítmány első részlete már meg is érkezett Budapestre. Az első szállítmányt rövidesen követni fogja a

többi is, úgy hogy a főváros december házában teljesen el lesz látva fával.

És maig az ország fővárosa tőlünk szerzi be fűszükségletét és elvonja tőlünk a bennünket megillető tüzelő anyagot, addig mi ezt tétlenül nézzük és fizetjük a 25 koronát a fáért és dideregve dörsszöljük össze markunkat a hideg miatt.

Ime Budapest fővárosa tudott gondoskodni fáról és el van látva egész télire tüzelővel, de ha Nagyvárad városa fát akar szerezni, akkor előbb takarmányt kell kinyorálnia a vármegyétől a kereskedők illetve a faszállítók részére, mert különben nem tud fához jutni.

Nagyváradnál még sokkal rosszabb helyzetben vannak a járások. Margita, Nagyszalonta, Derecske, Bihar-keresztes, Berettyó-ujfalu, stb., stb. óráról-óra emelkedő árak mellett sem tudnak fához jutni. Vajjon nem első kötelessége volna-e az intéző köröknek a saját közönségének szükségleteiről gondoskodni és csak az után megengedni, hogy ezer számra vigyék ki a fával telt waggonokat a vármegyéből?

Ha a kereskedők talán nagyobb haszonért előbbre valónak tartják az idegen közönség igényeinek kielégítését, akkor lépjen fel velük szemben a közigazgatás erélyesen és ne engedjen addig ki egy méter fát se, míg Biharvámegye szükséglete nincs fedezve.

Fráter Barnabás alispán ismeri a vármegye fűszükségletét, de még ezideig nem tudta, hogy e mellett óriási kivitel történik a vármegyéből. Most azonban hivatalosan is bejelenti a főváros a nagyszabású fűvásárlást és akkor bizonyára meg fogja ragadni az alispán az alkalmat, hogy az idegen városoknak dolgozó kereskedőkkel Biharvámegye fűszükségletét is fedeztesse.

Nem lesz sertéshus és zsir.

Leveszik az ügyet a közgyűlés napirendjéről.

A mai városi rendkívüli közgyűlésnek egyik fontosabb tárgya lett volna a sertés hizlalás biztosítása a város részére. Az élelmezési ügyosztály és a város tanácsa a Feiler József budapesti ajánlatát találta legelőnyösebbnek, akitől a kihizlalás után kilétkint 4 K 60 fillér előszámban vette volna át a város. A hizlaláshoz szükséges tengerit maximális áron a város adná. Azonban most már befejezett dolog, hogy nem lesz semmi az egész dologból. Először is Schönfeld nincs tengeri. Lajos terménykereskedő vállalkozott, hogy megszerzi a város részére a szükséges tengerit. Most azonban bejelentette a tanácsnak, hogy bejárt egy pár vármegyét, de nem kapott sehol sem tengerit. Mindenütt azzal biztatták, ha a közszükségletre meghatározott tengerit már biztosították s lesz még készlet, megadják az engedélyt a tengeri kiszállításra. Erre pedig kevés kilátás van.

Ha pedig nincs tengeri, felesleges minden igyekezet a sertés hizlalás biztosítására.

Tegnap foglalkozott ezzel a kérdéssel az állandó választmány.

A polgármester ismertette a dolgot s mivel Schönfeld Lajos csak úgy vállalkozott a tengeri szállítására, hogy ha nem tudná azt beszerezni, semmi felelősség őt ne terhelje, — a tanács az ajánlatot teljesen elvetette.

Ezzel a kérdés önmagától elesik.

Eppen így van a Feiler József ajánlatával.

Tegnap Feiler beadványt intézett a polgármesterhez, amelyben kijelenti, hogy a hizlalás biztosítására beadott ajánlatát, — mivel a lapokból értesült, hogy a kérdést a napirendről leakarják venni a tengerihiány miatt, — s mivel a kikötött határidő is letelet, visszavonja a kéri, hogy azt tárgyalásnak tekintsék.

Az állandó választmány, ilyen viszonyok között mit tehetett mást, mint megbizta a polgármestert, hogy a mai rendkívüli közgyűlésen ismertesse a dolgot s a kérdés napirendről való levételét indítványozza.

A zsizrozó dolgával tehát már tisztában vagyunk. Ha a hentesek gondoskodnak sertéshusról és zsirról, lesz, esetleg olcsóbban, mint ahogy a városi élelmezési ügyosztály biztosítani akarta, esetlen pedig tovább fizetjük a 8—10 koronás árakat a zsizrért.

Biharvármegye közlelmzése.

Szenet, húst, burgonyát szállítanak a vármegyének.

Pár nappal ezelőtt megírtuk, hogy a Magyar város- és községfejlesztő r. t. külön akciót indított az ország közlelmzésének megoldása iránt. Óriási méretű vállalkozásról van szó, ami azonban, ha sikerülni fog, valóban nagyot fog lendíteni az ország közlelmzési kerékén. Az országos akcióba Biharvármegye törvényhatóságát is bele akarja vonni a részvénytársaság. A vármegye még nem döntött a részvét felett, mert az ügyet a decemberi közgyűlés fogja tárgyalni.

A részvénytársaság azonban már is akcióba lépett és e hó közepén esaknem minden élelmieikk szállítását le tudják bonyolítani. Tegnap a részvénytársaságtól igen érdekes megkeresés érkezett az alispánhoz. Az újabb keletű hivatalos aktában már egyes élelmiekkre árajánlatot is tesznek. Az első ilyen eikk a szén. Igen finom szenet ad a részvénytársaság 2 korona 75 fillérért Budapesten. A szén szállítása Nagyváradig 2 korona és 9 fillérbe fog kerülni.

A másik igen fontos közszükségleti eikk a hús. A sertés- és elállítására egyenlőre két hatalmas hizlalt létesít a részvénytársaság és pedig egyet Budapest—Kőbányán, a másikat Tétényben. A hizlaldában 75—80 kilós sertéseket hizlaltak addig, míg 150—160 kilóra hizik a jószág. Az így meghizalt sertés kilóját a hizlaldában áprilisban 4:35, májusban 3:95 és júniusban 3:60 koronáért hajlandó adni. Ehhez jön a szállítás költsége, ami sajnos jelentékenyen emeli a különben elényös árakat.

A marhabúst szintén hizlalt után szállítja a részvénytársaság. A hizlalt marhára 3 K 10 fillér a hizlaldában.

A részvénytársaság mindenesetre megrendelés szerint hizlaltja a jószágot, úgy hogy ha valamelyik törvényhatóság 100 darabra tesz rendelést, a 100 darab jószágot a hizlaltási idő leteltékor be is szállítja. Eközben természetesen visel a társaság mindenféle rizikót.

A harmadik eikke tarhonya. Ennek mássája 122 korona.

A negyedik élelmieikk a burgonya. Burgonya helyett burgonya darát szállít a társaság. A burgonya darát már Németer-azágban használják és teljes megelégedést értek el vele. A burgonya dara 85 koronába kerül.

A társaság most azzal a kéressel fordul az alispánhoz, hogy a vármegye területén ismertesse az ajánlatot és irassa össze járásokint a szükségletet. A rendeléseket a lehető legrövidebb idő alatt be is szállítják. A még fei nem sorolt élelmi szerekre még e hó folyamán fogják meg tenni az ajánlatot. A társaság külföldi megbizottai ugyaneis még csak most tesznek jelentéseket a külföldi kötésekéről.

A részvénytársaság arra is kéri az alispánt, hogy irassa össze a vármegye területén azokat az élelmiszereket, amelyeknek bőségében vannak. Ezeket a fölösleges eikkeket a részvénytársaság megvásárolja és értékesíti ott, ahol arra szükség van.

A részvénytársaság újabb beadványa lényegesen fogja befolyásolni az előző kérelem elintézését, melyre most már rövidesen sor kerül.

Nem kell bevonulni december 6-án a pénzütemzeti tisztviselőknek.

A honvédelmi miniszter intézkedése.

A november hó folyamán tartott bemutatási szemléken katonai szolgálatra alkalmasnak talált B) alosztálya népfelkelőknek tudvalevőleg hétfőn, december 6-án kell szolgálattételre bevonulni. A bemutató szemlén alkalmasnak talált pénzütemzeti tisztviselők közül igen soknak a felmentéséért folyamodtak az illető pénzütemzetek a nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara utján.

A felmenteni kért tisztviselők között nagy konsternációt kellett, hogy a felmentési kérelmek felett még nem döntött a miniszter a most bizonytalanságban vannak, hogy december 6-án be kell-e vonulniok, vagy megvárhatják, míg felmentésük kérdése eldől?

Mint értesülünk, a honvédelmi miniszter táviratban arról értesítette a Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy mindazok a pénzütemzeti tisztviselők, akik még fel nem mentettek, sem a felmentésük iránti kérelmük el nem utasított december 6-án nem tartoznak bevonulni, hanem jelenlegi állásukban megvárhatják, míg kérelmük elintézéséről hivatalos értesítést nyernek. A miniszter távirati rendelkezéséről a Kereskedelmi és Iparkamara táviratban értesítette a folyamódó pénzütemzeti tisztviselők illetékes hadkiegészítő parancsnokait.

A felmentésükért folyamódott pénzütemzeti tisztviselők esetleg bővebb felvilágosítást nyerhetnek a kamarában.

Tévedések elkerülése végett megjegyezzük, hogy ez az intézkedés kizárólag csak a pénzütemzeti tisztviselőkre vonatkozik.

Reformok a villamosvasutnál.

A bizottság véleménye.

Ismertettük a Nagyvárad Városi Vasút részvénytársaság azon beadványát, amely szerint bizonyos reformokat szándékozik keresztülvinni a villamosvasutnál.

A reformokra nézve alternatív javaslatokat terjeszt elő. Vagy új szakaszbeosztást, a mostani 2 zóna helyett 3 zónával 8, 12 és 24 filléres menetdíjjal, vagy pedig az eddigi két zóna meghagyása mellett a mostani 10 és 20 fillér menetdíj helyett 12 és 22 filléres díjakkal.

Ezzel szemben a bérletjegyeknél nyújtana nagy kedvezményt a helybeli közönségnek és pedig a mostani 7 koronás havi bérlet helyett az összes vonalakra érvényes bérletjegyeket adna ki, havi 3 korona bérleti díj mellett, de 3 hónapra egy összegben kellene kifisetni a 9 korona bérleti díjat.

A reformot azzal indokolja a vasuttársaság, hogy az utóbbi időben nem fejlődik, sőt határozottan csökken az utasok száma. A esekély díjemeléssel különösen a vidéki közönséget érinti, míg a lehető legalacsonyabbra szállított bérleti díj, amilyen sehol nincs, bizonyára nagyban fogja emelni a helybeli utasok számát.

A reformnak egyik érdekes része, hogy újabb kitérők beiktatásával a forgalom gyorsaságát akarják fokozni.

A véleményadásra felkért rendőrfőkapitány a reformok engedélyozését javasolta, mert a 2 filléres díjemeléssel szemben a város közönségére nézve nagy elényt lát a rendkívül alacsony bérleti díj megállapításában.

A villamos vasut ellenőrző-bizottsága tegnap tartott ülésében foglalkozott a r. t. beadványával. Jelen voltak: dr. Adorján Emil, Schvarecz Illés, Fényes Manó, Szamossenka Ernő, Kőszeghy József, Szűcs Géza, Bige József jegyző.

A bizottság a mostani kettős szakaszbeosztás mellett foglalt állást, a díjaknak 12 és 22 fillérben való megállapításával.

A havi bérletjegyeket havi 3 díj- és 50 fillér kiállítás díjjal, összesen 3:50 koronában állapították meg. A tanulók- és munkásjegyek, reggel, délben és este 2—2 óráig érvényes, havi 2 korona 50 fillérért adnak ki.

Elfogadták továbbá, hogy a Teleky utcai és velenesi vonalakon 2 kitérő építtessék.

Az új menetdíjra pótszemszódás kötetendő 3 havi kölesönös felmondással.

Igy kerül a vasuttársaság beadványa a városi közgyűlés elé.

A nagyváradi rendőrség és a rovottmultuak.

— Saját tudósítónktól. —

A rendészetnek egyik legfontosabb feladata, hogy a rovottmultuak, a város ismert gazemberei állandóan felügyelet, szemelött legyenek. Mert az már közismert tény, hogy a legtöbb lopást s más egyéb gazetteket legnagyobb részben azok követik el, akik már legalább egyszer belekóstolnak az ilyesmibe. De ha kellő felügyelet alatt állanak s a rendőrség mindig tájékozva van a rovottmultuak helyzetével, hollétével, igen könnyű őket visszatartani a bűn fertőjétől, ha pedig mégis megfelledekeznek magukról, a bűnös elesipése nem tartozik a legnagyobb nehézségek közé.

A nagyváradi rendőrség büntügyi osztályának vezetője, dr. Dejka Endre rendőrfőkapitány igen nagy gondot fordít arra, hogy a rovottmultuak állandó felügyelet alatt álljanak. Az összes közismert alakokat hat csoportba osztotta s minden egyes csoportot egy-egy detektív felügyeletére bizta, akik amellet, hogy állandóan szemmel tartják őket, minden szombaton külön is ellenőrzik őket.

Ilyen szigorú felügyelet mellett nem lehet csudálkozni azon, hogy mindegyik rovottmultu alak tartózkodik a rossz utra való visszatéréstől, sőt egyesek egyenesen a javulás útján haladnak. Hogy ez nem csak ideig-óráig tartó jeleenség legyen, arra a detektívek különös gondot fordítanak. Ha észreveszik, hogy egyik-másik rovottmultu, akik észrevehetőleg a javulás stádiumában állnak, munka, kereset nélkül áll, igyekeznek részükre tisztességes munkát biztosítani. Teszik ezt máskülönbem azért is, mivel a dologtalanság, a foglalkozás hiánya, az éhség az, ami még a tisztességes embereket is képes a bűn fertőjébe rántani, hát azokat, akik előtt már nem újság a bűn. Szóval a detektívek tisztességes munkára szoktatják őket, kiválasztva mindegyiknek olyan foglalkozást, amely megfelelő jövedelemmel is jár. A napokban is egy fiatal rovottmultu helyezett el egyik detektívünk valamelyik gyárban mint kocsist havi 90 korona fizetéssel.

A dologhoz kommentárt fűzünk (nem szükséges, minden esetre csak díszítőelemként) meg a detektívek humánus és közérdek szempontjából is hasznos eljárásáról.

HIREK

Indul a menetszázad.

Az utca merő locs-posz, az eső esendően szitál s a henvéd laktanya előtt szomeru arca asszonyok állnak. Indul a menetszázad. Nagy bajusza, meglelt népfelkelők, nagy részük oláh. Komoly, elszánt arccal állanak háromszög alakban felállítva a kaszárnya udvarán, jobbkezüknél három ujjaz az égremutat, balkezüknél szívükre téve és a sok-sok szájból méltóságteljes zsolexsmában dübörög felénk az eskü szent szava.

Az előbbi „vigyázás állás” felbomlik, megmozdul a sok esukaszürke névtelen s egy pontra néznek mind, a háromszög közepén álló emelvény felé, ahol most beszél egy katona pap. A fejükről egy szempillantás alatt lehullik a sapka, a kezek önkéntelenül összekulcsolódnak, mint a templomban s a szellő messze hordja Isten szolgája szavait. A Hazáról beszél nekik, amely most veszedelemben van, s amit meg kell nekik védeni. Királyunkról, kinek trónja összeforrott a Haza sorsával. Családjukról, otthonukról, miket fenyeget az ellenség, s amit meg kell védenünk, ha nem akarják, hogy elpusztuljanak.

A fiatal pap arca kigyul a szó hevében, hivatásának szentsége aranyos glóriával fénje föl körül. Körülötte a sok némán figyelő katona hallgatja szavát, szívével mellet, melyben egy-egy szóval nagyobbat dobban a szív, kitgaul a tüdő, hogy felzúgjon az éljen, az úgy legyen.

Tegnap még Várad falai verték vissza a szavakat, holnap, ki tudja mikor, talán hóval fedett hegyek fogják visszaverni mint diadalmas esataordítást, szavakat. És ki tudja mikor, ki tudja hánynak fején fog díszlegni a megváltó véres tövis koronája.

A menetszázad elindult.

(B. B. Z.)

*** Személyi hír.** Dr. Lábán Lajos, kir. ítélő táblai elnök, aki hivatalos ügyben több napot Budapestre töltött, tegnap hazatért.

*** Katonai előléptetések.** A király Buzoskó Antal 37. gyalogezredbeli tart. hadnagyot tartalékos főhadnaggyá, Waldmann Antal 37. gyalogezredbeli, Perhács Béla dr 101. gyalogezredbeli, Thomay Béla 101. gyalogezredbeli, Kovács Béla 37. gyalogezredbeli, Rajacics János dr 70. gyalogezredbeli és Vecseri István 101. gyalogezredbeli tartalékos zászlósokat pedig tart. hadnagyokká nevezte ki.

*** Leikigyakorlat urai nők részére.** Az Uri nők Mária kongregációja a Szent László menedékház kápolnájában (Szaniszló utca 24.) december hó 5., 6. és 7. napján délelőtt 10 órakor és délután 5 órakor leikigyakorlatot rendez az uchölgyek részére.

*** A III-ik hadikölcsön eredménye a központi járásban.** Nagy Márton a központi járás főszolgabírája tegnap terjesztette be az alispáni hivatalhoz a központi járásban jegyzett III-ik hadikölcsönről szerkesztett kimutatást. A szép eredményt feltüntető kimutatás szerint Bihar 260,350, Biharpüspöki 32,700, Hegyközüjlek 47,000, Hegyközkovácsi 13,850, Váradszőlős 39,000, Hegyközpályi 1600, Váradles 5200, Nagyürög 9500, Biharszeatan drás 30,500, Köröstarján 11,400, Oláhapáti 2200, Köröskisjenő 9400, Váradszentmárton 1100, Nyárló 5000, Fugyivásárhely 4500, Mezőtelegd 126,700, Mezőszakadát 2000. Az egész járás összesen 558,000 koronát jegyzett.

*** Karpaszományt a 43-50 éveseknek.** Bécsből táviratozzák: Az értelmiségi körökhöz tartozó 43-50 éves népfelkelők egy egyszerű sárga karpaszományt kapnak, olyat, mint az egyéves önkéntesek, csak fél akkora szélelet. Erre a jelvényre tekintélyes iparosoknak, kereskedőknek, nagyobb ipari és mezőgazdasági vállalkozások vezetőinek és vezető tisztviselőinek, nagyobb cégek tulajdonosainak, köztisztviselőinek, községi tanácsosoknak és képviselőknél lehet igényük. Az előképzésnek okmányokkal való igazolása nem szükséges. A karpaszomány viselését csak kihallgatáson lehet kérni, ugyanazon kiegészítő csapat testről, a melynél az illető katonai szolgálathoz lép. A karpaszománnyal ellátott közönséges laktanyai munkák végzésétől mentesek, és a mennyire a szolgálat megengedi a laktanyán kívül lakhatnak. A kiképzési idő meghosszabbítására, vagy külföldi osztályokban való kiképzésre, valamint külföldi rendfokozatok elnyerésére a karpaszomány nem jogosít.

*** A város tejjel látása.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága mai rendkívüli közgyűlésén kerül tárgyalásra a tanács javaslata a tejjel való ellátás dolgában. Felhatalmazást kér a tanács 200 db hollandi tehén bevásárlására. A tehének kezelésére nézve később tesz előterjesztést a tanács.

*** A főjegyző gyászja.** Lukács Ödön városi főjegyző édes anyjának: özv. Lukács Ödönné urnának elhunytja az egész városban szinte részvétet keltett. Tegnap igen sokan fejezték ki részvétüket a főjegyzőnek. A városi tanács ülésén Rimler Károly polgármester kegyeletos szavakban emlékezett meg a főjegyzőt ért gyászról s a tanács elhatározta, hogy a polgármester vezetése alatt testületileg fejezi ki a tisztikar részvétét a főjegyző előtt, a koporsóra koszorút helyez s testületileg vesz részt a ma, szombaton délelőtt 10 órakor tartandó temetésen.

*** Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gramma Aurélie állami elemi népiskolai tanítónőt Szolnokról Nagyvárad-Olasziba helyezte át.

*** Statisztika a husárákról.** A Magyar Kurir jelenti: Tekintettel az élelmszerek és a husárák emelkedése folytán előállott nagy drágaságra, figyelemre méltó egy svájci lapnak statisztikája, mely a hadviselő államok husáráinak emelkedéséről közöl összehasonlító adatokat. E kimutatásból kiderül, hogy bár az árak emelkedése még a semleges országok piacait sem kerüli el, sehol sem annyira szembeszökő, mint a monarchia területén. 1914 július óta a hus ára Svájcban 33, Párisban 40, Milánóban 42, Berlinben 101, Bécsben 279, Budapestre 300 százalékkal emelkedett.

*** Halálozás.** Alulírottak a rokonok nevében is mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, a szerető apa, gyermek, testvér és sógornak, Mihalovits Áronnak élete 41. évében, hosszas és kínos szenvedés után f. év december 3-án délután 4 órakor történt halálát. A megboldogult drága halottunk múlt tetemei vasárnap, f. évi december hó 5-én, délután 2 órakor fognak a Szacsavay utca 71. sz. háztól örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonait, jóbarátait, tisztelőit és ösmerőseit tisztelettel esuton hívunk meg. Nyugodjék békével. Áldott legyen emléke. Özv. Mihalovits Áronné szül. Csuta Réza özvegye; Mihalovits Margitka leánya; Mihalovits János és neje szülei; Mihalovits Róza, férjezet. Szikora Jenőné testvérei; Csuta Sándor sógera.

*** Nincs fa a város részére.** A nagyközönség a mostani fahiány súlyát nagyon érzi s a várostól várna, hogy segítsen a közönségen. A tanács azonban nem tud fához jutni, csak a saját szükséglete van biztosítva. Künsztler Kálmán lakoskedő ajánlatot tett Nagyvárad városának 500 vagon cserfa szállítására, ha megfelelő igát kap a fának a bázisbevezényei és tőssai erdőből az élesdi vasutállomáshoz való szállítására. A város tanácsa megkereste Biharvármegyét az iránt, hogy a favarovási viszonyok mellett lehetne-e az 500 vagon tűzifa kiszállítására számítani. Az alispáni hivatal most értesíti a város tanácsát, hogy a községi előjárók jelentései szerint Künsztler Kálmánnak a megnevezett két erdőben semmiféle fája nincs készletben, de ha lenne is az 1 és fél méteres hóbán egyáltalán nem lehetne azt a vasutállomáshoz kiszállítani. Így tehát nem lesz a közönség részére fája a városnak.

*** Az idej Mikulás a rokkantaké.** Az idej Mikulásnak történelmi jelentőséget ad az Augusztus Alap országos akciója, amelynek az a célja, hogy Mikulás-ajándékaink vásárlásakor rokkant hőseinknek is ajándékozzunk néhány fillért. Az Augusztus Alap — mint már jelentettük — Mikulás-bélyeget hozott forgalomba. A 10 és 20 filléres Mikulás-bélyegnek az a rendeltetése, hogy az idej Mikulás-ajándékoknak történelmi értéket szerezzen. Az idej minden hazafias magyar ember ilyen Mikulás-bélyeget ragaszt az ajándékára, vagy arra a csomagra, amelybe ajándékát teszi. A Mikulás-bélyeg teljes jövedelme a Nemzet Háza rokkantak otthonáé!

*** Karácsony Jenő megebesült.** Többször megemlékeztünk Karácsony Jenőnek a 4-ik honvéddalozogezred zászlósának hősi viselkedéséről. Karácsony Jenő joghallgató fia Karácsony József s. tanfelügyelőnek s már hónapok óta az olasz harctéren harcol. Legközelebb kettős kitüntetésben részesült hősiessége miatt, amennyiben megkapta a nagy vitézségi érmet és zászlóssá léptették elő. A múlt hó 24-éről keltezt levelében arról értesíti szüleit, hogy könnyebben megebesült: arclövést kapott s most utban van valamelyik kórház felé. Azóta még nem érkezett róla hír, hogy melyik kórházba szállították. Valószínűleg haza fogják hozni gyógykezelésre.

*** Új név.** A belügyminiszter megengedte, hogy Goldstein Dezső nagyváradai kis-kora lakos „Gábor” ra, Kleis Andor nagyváradai lakos pedig „Kis”-re változtassa családi nevét.

*** Az önálló kereskedők felmentése.** A fővárosi lapok pár nappal ezelőtt a kereskedő világ egy részét közelebbről érdeklő azon hír jelent meg, hogy az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés közben járt a legújabb bemutatkozó szemlén katonai szolgálatra alkalmasnak talált önálló kereskedők felmentése érdekében s a honvédelmi miniszter méltányolva az akció célját, egyezzer alkalmasnak talált önálló kereskedők felmentését kilátásba helyezte volna. Miután ez a dolog a vidéki kereskedőket is szorosán érdekli, a nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara távirati úton fordult felvilágosításért az Omke-hoz, hogy a vidéki kereskedőkre is vonatkozik-e a lapokban közölt akció. Az Omkétől tegnap megérkezett a válasz, a kamarához, amelyben tudatja az elnökség, hogy az önálló kereskedők felmentése tárgyában a kereskedelmi és honvédelmi miniszterhez intézet kérvényt a vidéki kereskedők nevében is aláírta, de az tegnap délig nem intézettek el.

*** Lehet olcsón is sertéshúst és zsírt termelni.** A legutóbb maximumált sertéshús, hajt és zsírára való utalással közöljük azt a hírt, hogy Zombor város június elején 700 darab sertést vásárolt, éltsúlyát 3 korona 50 fillérért s 26 koronájával rekvirált kukoricán azokat meghizlalta. Most Zomborban naponta öt hatalmas sertést vágnak le a városi üzletben. A legelsőrangú sertéskarajt 4 koronáért mérik, a többi részt 3 korona 50 fillérért, a hajat 5 koronáért, a zsír kilogrammját pedig 5 korona 60 fillérért árúsítják. A város a mellett 300.000 koronát nyer a sertéseken. Így tudnak gazdálkodni másutt.

*** A margitai élelmiszer uzsora.** Biharvármegye területén a margitai járás egyiké azoknak, ahol az élelmiszer uzsorások vigan virágoznak. Olyan árat kérnek minden cikktől, amilyen nekik tetszik. És ha még legalább teljesen kifogástalan dolgokat adnának a fogyasztók részére, talán nem volna oly nagy az elkeseredés. — Az élelmiszerek uzsorásai azonban a leghitványabb áruikat is mérgegrágán adják el. — Tegnap a mai türethetetlen állapotokról panaszt adott be egy margitai iparos az alispánhoz. A panasz szerint Margitán liszt helyett lisztagyagot esznek. Ebből mutatót is küldött be a panaszt tevő. Majd felsorolja, hogy egy rendes liba ára ott 10-12 forint, egy kacsa 9 forint. A zsirnak való kilója 5 forint 40 krajeár. Végül a fa árát említi meg. Eszerint egy mázsa fa ára ott ma 3 forint 50 krajeár. A panaszkodó az alispántól kér segítséget a botrányos drágaság megszüntetése iránt.

*** Adomány a vak katonák részére.** A vak katonák részére Bitzó Jánosné 2 koronát juttatott szerkesztőségünkbe. Ezzel gyűjtésünk e célra 2197 kor. 17 fillérré emelkedett. További adományokat elfogad és a Hadsegélyző Hivatalhoz továbbít szerkesztőségünk.

*** Talált tárgyak a rendőrségen.** Az alábbi hónapban ugyancsak felgyűlt a talált tárgyak száma a rendőrségen és pedig ruhaneműek, esernyők napernyők, színházi látesővek, cipők, eszímák, ridikülők és pénztárcák kisebb összegeket, fél briliáns függő arany és ezüstórák, női nyaklánc, arany gyűrűk, karkötők, könyvek, kosarak, sétatombok, kalapok, sapkák, vadászpuskák töltényekkel, ponyva stb. Igénytartó igazolt tulajdonosok jelentkezzenek a rendőrség II. emelet, 8 ik sz. szobájában Horváth Géza rendőrkapitánynál.

*** A biharpüspöki állomásfőnök temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt Zséh József állomásfőnök temetése. Az olasz plébánia templomban díszes ravatalon nyugdott az elhunyt, koporsóján a család és kartársak, valamint a jóbarátok koszorúi voltak elhelyezve. A gyászmisét Imrik S. Zoltán tk. kanonok segédlettel végezte, amely után feltették a koporsót a négyes fogatú üveges díszkocsira és a nagyszámu résztvevő kíséretében az imponáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra. A temetésen megjelentek Halász Gyula plébános, Butyka Lajos, Várady Ignác, Gillreiner Adolf, Róssa Ambrus, Singlár Gyula forgalmi főnök és az egész vasuti tisztikar és számos jóbarát és családtag. A koszoru szalagok feliratai a következők voltak: Felejthetlen jó uramnak — Trezád. Drága jó apánknak — Laci, Manci és Klárika. Felejthetlen Józsinak — bánatos anyád és sógorod. Szeretett jó sógorunknak — Irénke és Károly. Igaz részvéttel — Hoffbauer család. Isten veled — Veron, Terka, Sándor és Böske. Utolsó üdvözlétül — Ilka, Jóska és gyermekei. Isten veled — Ieu és Béla. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte.

*** Mit kössünk katonáinknak?** A Hadsegélyző Hivatal a jétékony közönség szives figyelmébe ajánlja a következőket: Technikai okokból a földolgozásra kibocsátott gyapjufonal egyrésze nem volt olyan vékony, mint a tavalyi és emiatt a még októberben szétküldött Utmutatónak a térdmelegítő és harisnya-kötésről szóló részét esetenként módosítani kell a fonal vastagságához képest. Vastagabb fonalnál ugyanis az említett két cikk készítése kevesebb szemmel kezdődő legjobb az első kész példányokat egy közepe nagyságu férfian kipróbálni. Az első szállítványok beérkezése folytán a Hivatal már szabályozhatja is a jó szivek munkáját: térdmelegítőből már a kellő mennyiség beérkezett, viszont harisnyák és lábszárvédők nagyobb mennyiségű készítése igen kívánatos volna, hasonlóképp szükség volna még érmelegítőkre is. — Az áldozatkész közönség fokozott munkáját ilyen irányban kéri a Hadsegélyző Hivatal (V. Akadémia-u. 17).

*** A Vörös Kereszt köszönete.** A Vörös-Kereszt rendezősege hála köszönetet mond mindazoknak, akik szivesek voltak az első háborus délután sikerét közreműködésükkel előmozdítani, ugyancsak a háziasszonyoknak, akik süteményt küldtek és a közönségnek, hogy oly szép számmal tisztelték meg jelenlétével az első háborus, kedélyes délutánt. — Az első háborus délutánon felülfizettek: Dr Fráter Imre 8, Mihelffy Lajosné 2, Virányi Béláné 1, Schütz Albertné 2, öz. Des Escherolles Kruspér Sándorné 9, Vomácska Józsefné 1. Ob inessák ezredes 140, Lichtmanné urnó 2, dr Ráczné 1, Reisman Mórné 2, dr Thury László 1, 7 korona egy koronájával névtelenül, N. N. 280, N. N. —40, Oláry Gyuláné süteményre 10, Barna Jenőné 20 korona. Süteményt küldtek még Várnai Ferenoné, Lábán Lajosné, Sztaniszlavszky Adolfné, Gerő Arminné, Obrinesák Istvánné, Ineze Lipótné, Hagerdoráné Rimler Irén, Lukács Gusztávné. A rendezőség bocsánatot kér, ha valakinek a neve, aki szives volt süteményt küldeni, tévedésből kimaradt, ennek elkerüléséért másokorra nézve kéri a háziasszonyokat, hogy névjegyet legyenek szivesek mellékelni. — A sebesültek karácsonyára következő adományokat kapta a Vörös-Kereszt Jobbkézosztálya: Sternberg Izsák 10, öz. Gyurkovits Kornélné 20, Kovács Böske 20, Frankó Józsefné fogorvos neje 20 korona. Hálaosan köszöni mindezeket a rendezőség s továbbra is örömmel nyugtáz bármely adományokat a nemes célra.

*** Pályázat katonai ruhaneműekre és felszerelésekre.** A m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnoksága pályázatot hirdet a honvédség részére az 1916. évben szükséges és 1916. évi február 28 ig szállítandó téli ruhanemű és egyéb felszerelések, szerszámok, gombok, zsinetek, keték stb. szállítására. Az ajánlatok december 9 ig adandók be a m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnokságához (Budapest, Elnök u. 1. sz., X. ker) Bővebb tudnivalók a kamarai irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1515 november hó 28. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: dr Moskovits József sk. elnök. Dr Sarkadi Lajos sk. titkár.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-úton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólal, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedők, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Már különlegességek.

*** Kossuth-utca Sas-palota. Telefon: 635. sz. Aszódy** 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan, kávépörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, csokoládék, szardiniák, sajtok, szalámi, Kugler Gerbeaud cukorkák. Színházba, Apolló, Uránia és Vígadó moziba járók cukorkát Aszódytól Kossuth-úton, Rákóczi úton, Zöldfa-passzás és Kossuth-utcai passzásban vásárolhat főüzleti árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rud csokoládé 16 fillér. Kossuth utcai passzásban külön halkonzerv üzletben kaphatók összes feju pácolt halak, u. m. ossee, fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb. Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szaloncukorka vásár és sok ajándéknak való édességek kaphatók. Katonai postaládák és haretéri dobozok megtöltése üzleteimben árukkal együtt beszerezhető. Üzleti vállalatom: Főüzlet: Kossuth utca, I-60 fiók: Sas-passage halüzlet, II-ik fiók: Zöldfa-passage kabaréval szemben, III-ik fiók: Csokoládé Király Rákóczy ut Orsolya zárda.

*** Három liter Családi rumot** készíthet bárki pár perez alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Kiadó butorozott szobák** minden berendezéssel, hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor utca 4.

x Poloskairtó MOXIN biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

*** Családi rum vaniliával** vagy anánász izzel literje K. 380. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsay-utca 11. számu házban AZONNAL kiadó. Értékelhető a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

*** Inteligens róm. kath. vallásu** komoly asszony házvezetőnői állást keres. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

*** Kőhögés, hurut, rekedtség, elnyáikásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

CIPŐ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

Legujabb táviratok.

...
Károlyi Mihály
az általános választó jogért.

Budapest, december 3. (Saját tud.)
A függetlenségi párt esti értekezletén Károlyi Mihály bejelentette, hogy az indémnitás tárgyalásánál határozati javaslatban fogja követelni a demokratikus választójog megalkotását. A függetlenségi párt lapja a „Budapest“ írja, hogy Károlyi bizalmasan értesítette arról, hogy értesülése szerint a munkapárt vezérszónoka Lukács László lesz.

A bolgárok elfoglalták Monasztirt.

Budapest, december 3. (Saját tud.)
A St-fani ügynökség jelenti Athénből: A bolgárok tegnap délután megszállották Monasztirt.

A szerbek visszavonulása Monasztirból.

Budapest, december 3. (Saját tud.)
A Secoiónak jeleltik Flóranoból: A szerbek elhagyták Monasztirt és Resna felé vonultak vissza.

A franciák eddigi óriás veszteségei.

Budapest, december 3. (Saj. tud.)
Londoni lapban egy Franciaországban élő angol megírja a franciák eddigi veszteségeit, amely 2,700,000 embert tesz ki, köztük 200.000 halott.

Düszeldorff generalanzeiger szerint a központiak eddig 470.000 négyzet kilométert szállottak meg 35,000.000 lakossággal.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombaton: Vasgyáros. (E. Kovács Mariska és Fodor Ella fellépte.)
Vasárnap délután: Ártatlan Zsuzsi.
Vasárnap este: János vitéz. (A címszerepben Komáromy Gizivel.)

Vasárnapi előadások. A vasárnap mindkét előadásának repertoírját az operette-ensembel tölti be. Délután a közkedvelt Ártatlan Zsuzsi, este pedig a János vitéz kerül színpadra, amelynek címszerepét

Komáromy Gizi, az ország vidéki legnagyobb színpadjainak babérkoszorúzott János vitéze játssza.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Hirdetések

Meghívó.

A nagyvárad Szőlőtermelők Borértékesítő Szövetkezete 1915. évi december hó 12-én délelőtt 10 órakor a városháza tanácstermében tartandó

rendes közgyűlésére

a szövetkezet üzletrészes tagjai ismételten meghívottnak

Miután a Tiszántul f. é. november hó 20-iki számában közzétett hirdetésünkre a szövetkezet tagjai határozatképes számban nem jelentek meg, figyelmeztetjük a tagokat, hogy az alapszabályok 55. § értelmében a fentebbi napra összehívott közgyűlés tekintet nélkül a megjelent tagok számára határozat képes leend.

Tárgysorozat és mérleg a Tiszántul f. évi november hó 20-iki számában közölve volt.

Nagyvárad, 1915. december hó 3.

Az igazgatóság.

Nagyvárad fióközletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióközletek:

Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.
fióközleteiben.

Gyártmányaink izléses klálfításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitak.

50 fióközlet az ország összes nagyobb városában.

Nagyvárad város tanácsa.

33726—1915 szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a m. kir. honvédelmi minister ur 1915. évi november 11-én kelt 242790—1915 számú körrendeletével a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 36 §-a és az 1914 évi L. t. c. 17 §-a alapján a következőket rendelte:

1. § A kit a hatóság a törvény értelmében személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelez, az a hatóság rendelkezésének az abban megszabott módon és időben pontosan eleget tenni köteles és az alól a kötelezettek szökéssel, elrejtőzéssel, fondorlattal vagy bármi egyéb módon magát jogosulatlanul kivonnia vagy azt megkísérelnie nem szabad.

2. § Oly tárgyat a mely a törvény értelmében hadiszolgáltatásként igénybevehető, az átengedési kötelesség kijátszása végett elrejtteni, eltitkolni, használhatatlanná tenni vagy az átengedésre kötelező hatósági rendelkezés vétele után őrzésének rendes helyéről eltávolítani nem szabad.

A hadiszolgáltatás tárgyának a hatóság vagy közvetlenül a katonaság által való elvitelét, birtokba vagy használatba vételét a kötelezett ellenszegülés nélkül tenni köteles.

3. §. Aki a jelen rendelet rendelkezését megszegi, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914 M. t. c. 17 §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanily büntetés alá esik az is, aki mást a jelen rendelet rendelkezéseinek megszegésére szándékosan reábir vagy reábirni törekszik.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbírósnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

4. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

A fentebb közölt miniszteri körrendelet folytán figyelmeztetem mindazokat, a kik a hatóság által személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelezettek, (katonai celokra igénybevett munkásokai, fuvarosokat, a hadiszolgáltatási törvény alapján igénybe vett ingatlanok tulajdonosait etc.) hogy ezen kötelezettségeiknek a jelenlegi viszonyok között mindenképp előtt álló cél: a haderő érdekében feltétlenül és pontosan tegyenek eleget, mert ellenesetben a kihágást elkövető egyénnel szemben a kihágási büntető eljárás meg fog indittatni.

Nagyvárad, 1915 november 17.

Rimler Károly
polgármester.

Bevonulási hirdetmény.

A népfölkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. illetőleg 1915. évi II. törvényeikk alapján történt behívása folytán az 1894., 1893., 1892., 1890., 1889., 1888., 1887., 1886., 1885., 1884., 1883., 1882., 1881., 1880., 1879. és 1878. évben született, továbbá a népfölkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatban időközben elbocsátott összes 1873—1897. évi születésű egyének (munkások, kocsisok, hajósok stb.), ha a megtartott népfölkelési bemutató pótszemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak 1915. évi december 6-án — amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. kir. osztrák népfölkelés behívása folytán kiterjed mindazon fent említett években született osztrák állampolgárokra, valamint bosznia hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a folyó évben megtartott népfölkelési bemutató pótszemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak.

Mindazok az egyének, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) fent megjelölt napig besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra szintén 1915. évi december 6-án kötelesek bevonulni.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg erős lábbelit, evőeszközt, tisztító eszközt, gyapjuból készült alsóruhát és lehetőleg gyapjuból készült harisnyát (kapot) hozzanak magukkal. A bevonulás napján elfogyasztott élelemért 1 korona térítési összeg jár.

A lábbeli és gyapjuból készült alsóruhák, amennyiben a katonai szolgálatban

használhatóknak minősítettnek, értékük szemint meg fognak térítettetni.

A bevonulás alkalmával a népfölkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfölkelési igazolványi lap azonban a vasuti, gőzhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebényegzendő.

Azon behívott népfölkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetett elő s a katonai behívás iránt tanusított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. § a értelmében két évig tartható börtönnel büntetettetik.

A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfölkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, a hová mint népfölkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kiknek a népfölkelési igazolványi lapjuk szerint Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmeztetnek, hogy a közös hadsereghez beosztottak ne Ujvidékre, hanem Pécsre, az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett Szabadkára a 6 honvéd gyalogezred pótzászlóaljához vonuljanak be.

Kelt 1915. évi november havában.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya
35180—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minister urnak 328206—915. számú távirati rendelete alapján közhirre teszem, hogy az alkalmazásban álló és november 30-ig szabadságolt gőz- és motoreke gépezetek és fűtők továbbá rendelkezésig bevonulni nem tartoznak, valamint, hogy december 6-án az 1878—1890 és 1892—1894 évi születésű és a most megtartott pótszemlén alkalmasnak talált gőz- és motoreke gépezetű alkalmazott gépezetek és fűtők sem tartoznak ezen napon bevonulni. Nagyvárad, 1915 november 29.
Rimler Károly polgármester.

NAGYVÁRAD VÁROS		
VILLAMOS MŰVE		
IRODA ÉS RAKTÁR:		
TELEFON 514.	NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.	TELEFON 514.
<p>Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a</p> <p>WOLFRAM LÁMPÁK</p> <p>ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.</p> <p>Főszerelő telefonja 55.</p>	<p>Főszerelő telefonja 55.</p>	